

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 381-1

KURAN'I ANLAMAK
Kırk Âyet ve Yorumu
Prof. Dr. İsmail KARAGÖZ

Yayın Koordinatörü

Murat AYDEMİR

Tashih

Dilek DOĞAN

Kapak Tasarım

Emin BEBEK

İç Tasarım

R. Ahmet AKAY

ISBN: 978-625-428-451-9

7. Baskı, Şubat 2024, Ankara, 2.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurulunun
21.02.2006/7-2 sayılı kararıyla uygun görülmüş
ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin
05.07.2006 tarih ve 1213-16 sayılı kararıyla
basılmıştır.

*Bu eserin ilmi/edebi redaksiyonu İLK SAY Kurulu
marifetiyle yapılmıştır.*

Yayıncı Sertifika No: 48058

Ostim OSB Mah. 1256. Cad. No: 11
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

KUR'AN'I ANLAMAK

KIRK ÂYET VE YORUMU

Prof. Dr. İsmail KARAGÖZ

BİYOĞRAFI

10 Nisan 1954 tarihinde Bolu ili Gerede ilçesi Hasanlar köyünde doğdu. 1965-1966 eğitim öğretim yılında Çukurca Köyü İlkokulundan mezun oldu. 1966-1967 eğitim öğretim yıllarında Diyanet İşleri Başkanlığı İstanbul ili Kadıköy ilçesi Üçüncü Sultan Mustafa (İskele) Camii Kur'an Kursunda hâfızlığını tamamladı. 1967-1968 eğitim-öğretim yılında Düzce İmam-Hatip Okulunda başladığı eğitimini, 1972-1973 eğitim öğretim yılında Ankara İmam-Hatip Okulunda tamamladı. Aynı yıl, Ankara Yıldırım Beyazıt Lisesinden mezun oldu. 1974-1975 eğitim öğretim yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine girdi ve bu fakülteden 1978-1979 eğitim öğretim yılında mezun oldu. 1980-1983 yıllarında Diyanet İşleri Başkanlığı İstanbul Haseki Eğitim Merkezinde 3. dönem Müftü ve Vaizlik İhtisas Kursunu bitirdi. 1990 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Tefsir Ana Bilim Dalı'nda doktora çalışmalarına başladı. 1994 yılında "Kur'an'da Zulüm Kavramı" adlı çalışması pekiyi derece ile kabul edildi ve tefsir doktoru oldu. 1998 yılında doçent oldu. Klasik usulde Arapça, tefsir, hadis ve fıkıh dersleri aldı. 1973 yılında Ankara ili Altındağ ilçesi merkez Hasköy Camii İmam-Hatipliği görevine başladı, 1979 yılında müftülük sınavını kazandı ve Bartın Ulus ilçesine müftü olarak atandı. 1983 yılında ihtisas kursundan sonra Samsun ili Havza ilçesi müftülüğüne atandı. 1984-1987 yıllarında Almanya'da (Aalen) din görevlisi olarak bulundu. 1987 yılında yurt dışı dönüşünde Havza ilçesinde vâzlik görevi yaptı. 1988 yılında Diyanet İşleri Başkanlığında müfettiş yardımcısı, 1991 yılında müfettiş oldu. 24 Nisan 2001 tarihinde Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliğine atandı. 27 Nisan 2007 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı iç denetçisi oldu. 27 Aralık 2010 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına atandı. Düzce Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun 13.10.2016 tarihli kararı ile tefsir profesörü oldu. Aynı üniversite İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı'na 23.12.2016 tarihinde profesör olarak atandı. Bu görevine 22.10.2017 tarihinde başladı. 13.12.2017 tarihinde ilahiyat fakültesi dekanlığına atandı. Hâlen bu görevini sürdürmektedir. İsmail Karagöz, evli beş çocuk babası, on torun dedesidir.

YAYINLARI

I. Kitaplar:

1. *Fert ve Toplumlara İsbet Eden Musibetler Sebep ve Sonuçları*, Ankara: Kitap Neşriyat, 2017.
2. *Kur'an'a Göre Zulüm Açısından Allah ve İnsan*, İstanbul: Çelik Yayınları, 1996; İkinci baskı: *Kur'an'da Zulüm Kavramı*, Ankara: Kar, 2015.
3. *Kur'an'a Göre İnsana Verilen Değer ve Görev*, İstanbul: Çelik Yayınları, 1996; İkinci Baskı: *Kur'an ve İnsan*, Ankara: Kar, 2015.
4. *Ayet ve Hadislerin Işığında Seferilik ve Hükümleri*, Ankara: Kitap Neşriyat, 1999, 2006; Ankara: Kar, 2015.
5. *Kur'an'da Zikir Kavramı ve Allah'ı Zikir*, Ankara: DİB Yayınları, 2002, 2005, 2007, 2012.
6. *Ayet ve Hadislerin Işığında Sevgi ve Dostluk*, Ankara: DİB Yayınları, 2002, 2004, 2006, 2007, 2009, 2012, 2014, 2017.
7. *Ayet ve Hadislerin Işığında Engelliler*, Ankara: DİB Yayınları, 2005, 2012, 2013.
8. *İnsan, Din ve Peygamber*, Ankara: DİB Yayınları, 2005, 2007, 2012; *Peygamberimiz, İnsan ve Din*, 2015.

9. *Sorumluluk ve Sorunları Açısından Aile ve Gençlik*, Ankara: TDV Yayınları, 2005, 2006-2013.
10. *Kur'anı Yaşamak, İyi İnsan İyi Müslüman*, Ankara: Kar, 2006, 2007, 2013, 2015.
11. *Din ve Vicdan Özgürlüğü*, Ankara: DİB Yayınları, 2007; *İnsan, Din ve Özgürlük*, 2010, 2017.
12. *İslam'ın Ana Kaynakları Kur'an ve Sünnet*, Ankara: DİB Yayınları, 2007, 2010, 2017.
13. *Ayet ve Hadislerin Işığında Allah'ın İsim ve Sıfatları (Esmâ-i Hüsnâ)*, Ankara: DİB Yayınları, 2007, 2012, 2019; İstanbul: Yeni Şafak, 2010, 2020.
14. *Kur'anı Anlamak, Kırk Ayet ve Yorumu*, Ankara: TDV Yayınları, 2007, 2008, 2009, 2012, 2015, 2023.
15. *Sigara Alkol Uyuşturucu Zararları ve Dini Hükmü*, Ankara: TDV Yayınları, 2007, 2008, 2013; Ankara: DİB Yayınları, 2020.
16. *Allah Sevgisi Allah Korkusu*, Ankara: TDV Yayınları, 2008-2012, 2014, 2020.
17. *Toplumsal Emanet Engelliler*, Ankara: DİB Yayınları, 2008, 2012, 2013.
18. *Kur'ândan Öğütler*, Ankara: TDV Yayınları, 2009; 2010, 2011, 2015.
19. *İlahî Çağrı*, Ankara: Kar, 2009, 2010, 2011, 2013, 2014, 2021.
20. *Kur'an ve Sünneti Anlamak*, Ankara: Kar, 2010, 2011, 2013, 2017.
21. *Seçme Dualar*, Ankara: DİB Yayınları, 2009, 2010, 2012.
22. *Günahlar, Tövbe ve İstiğfar*, Ankara: DİB Yayınları, 2010, 2012, 2017.
23. *Namaz Dosdoğru Nasıl Kılınır*, Ankara: Kar, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015.
24. *İslam ve İnsan*, Ankara: Kar, 2012, 2013, 2014; Ankara: DİB Yayınları, 2015.
25. *İnceleme ve Soruşturma Rehberi*, Ankara: DİB Yayınları, 2013, 2016.
26. *Kur'ândan Mesajlar*, Ankara: TDV Yayınları, 2013.
27. *Allah, İnsan ve Merhamet*, Ankara: DİB Yayınları, 2014.
28. *İman İlmihali*, Ankara: Kar, 2013, 2014, 2021.
29. *Din Görevlisinin Misyonu ve Vizyonu*, Ankara: Kar, 2013-2014.
30. *İnsanın Allah'a, Peygambere ve Kur'an'a Karşı Görevleri*, Ankara: Kar, 2020.
31. *İlahî Emirler*, Ankara: Kar, 2015-2016.
32. *İlahî Yasaklar*, Ankara: Kar, 2015-2016.
33. *İbadet İlmihali*, Ankara: Kar, 2015.
34. *Din Görevlisinin Mevzuat Rehberi*, Ankara: DİB Yayınları, 2015.
35. *Kur'an ve Miras*, Ankara: Kar, 2015.
36. *Ayet ve Hadislerin Işığında Helâl, Mekruh ve Haramlar*, Ankara: Kar, 2015.
37. *Kader Şefaât ve Kabir Hayatı*, Ankara: Kar, 2017.
38. *Kur'anın Ana Hedefi: Örnek İnsan, Örnek Toplum*, Ankara: Kar, 2020.
39. *Allah Kelamı Kur'an'ın Anlamı, Tefsiri, Açıklamalı ve Kırik Meali*, 8 Cilt. Ankara: Kar, 2020.
40. *Farklı Anlaşılan Ayetler, Geçmişten Günümüze Tefsir Problemleri*, Ankara: Kar, 2021.
41. *Kur'an'ın Temel Kavramları I-II*, Ankara: DİB Yayınları, 2021, 2022.

II. Müşterek Kitaplar

1. *Namaz İlmihali* (Halil Altunaş ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2007-2009, 2012, 2017.
2. *Oruç İlmihali* (Halil Altunaş ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2008, 2011, 2013, 2022.
3. *Zekât İlmihali* (Yaşar Yiğit ve Mehmet Keskin ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2011, 2013.

4. *Hac İlmihali* (Halil Atuntaş ve Mehmet Keskin ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2004-2010, 2013, 2015.
5. *Yasin Tebâreke Amme Kısa Sûre ve Dualar* (Halil Altuntaş ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2007, 2012, 2022.
6. *Bir Arada Yaşama Ahlâkı* (Celal Kırca, Orhan Atalay, Kemal Sandıkçı ve İbrahim Sarıçam ile birlikte), Ankara: TDV Yayınları, 2016.
7. *Din Görevlisi Rehberi* (Hayrettin Karaman, Hasan Kamil Yılmaz ve Halil Altuntaş ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2015, 2016.

III. Editörlük ve Bölüm Yazıları

1. *Dualar* (ed.), Ankara: DİB Yayınları, 2007, 2009, 2012, 2013, 2015. Bölüm Yazarlıkları: Giriş Bölümü: Duanın Anlamı ve Önemi, Çeşitleri, Usulü, Adabı ve İnsan Hayatına Etkisi. Dördüncü Bölüm: Ayet ve Hadislerden Seçme Dualar.
2. *Dinî Kavramlar Sözlüğü* (ed.), 816 madde İsmail Karagöz tarafından yazılmıştır. Ankara: DİB Yayınları, 2005, 2006, 2007, 2010; İstanbul: Yeni Şafak, 2009. 2015.
3. *Kürsüden Öğütler* (ed.), Ankara: DİB Yayınları, 2007. Bölüm Yazarlıkları: Giriş Bölümü. Vaaz ve İrşat Hizmetlerinde Uyulması Gereken Bazı Kurallar. Birinci Bölüm: İman Esasları ve İmanın Kabul Olma Şartları. İkinci Bölüm: Allah'ı Tanımak ve O'na İman Etmek. Dördüncü Bölüm: Kitaplara İman ve Kur'an'ın Özellikleri. Beşinci Bölüm: Peygamberlere İman ve Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.). On İkinci Bölüm: Oruç İbadeti ve Nefis Terbiyesi. Yirmi Birinci Bölüm: İslam Ahlakı. Otuz İkinci Bölüm: Engelliler ve İslam.

IV. Bölüm Yazıları

1. *İslam'a Giriş Gençliğin İslam Bilgisi* (Allah'a Karşı Görevler: s. 285-3281), (Yunus Vehbi Yavuz ile birlikte), Ankara: DİB Yayınları, 2007.
2. *Cami Yazıları* (Camiler ve Engelliler, s. 79-92), Ankara: DİB Yayınları, 2012.
3. *Hz. Peygamber ve İnsan Onuru* (Toplumda İlgiye, Desteğe ve Yardıma Muhtaç Gruplar ve İnsan Onuru, s. 77-95), Ankara: DİB Yayınları, 2015.
4. *Kadın ve Aile Yazıları: Kur'an'ın Kadına Bakışı* (s. 18-22), Ankara: DİB Yayınları, 2011.
5. *Sahtekârlığın Diğer Adı: Din İstismarı* (s. 68-71) Ankara: DİB Yayınları, 2017.
6. *Fikhî Boyutları İle Hac* (s. 305-323), Ankara: TDV Yayınları, 2022.

ÖN SÖZ

Yüce Allah yerleri, gökleri, yerde ve göklerde bulunan bütün varlıkları yaratıktan sonra yeryüzüne halife olmak üzere ilk insanı ve eşini yaratmış, bu ikisinin evlilikleri ile insan cinsinin devamını sağlamıştır.

İnsanları, varlıkların en değerlisi, en itibarlısı ve en üstünü yapmış; yerde, göklerde ve bu ikisi arasında bulunan her şeyi onların hizmetine sunmuştur. Ayrıca bu üstün varlığa akıl, muhakeme, düşünme, okuma, yazma ve anlama gibi birçok yetenek vermiş, peygamberler ve kitaplar ile ona rehberlik etmiştir. Buna mukabil imtihan etmek üzere onu irade sahibi yapmış böylece ona iradesini hayır veya şer, iyi veya kötü, doğru veya yanlış, hak veya bâtil yönde kullanabilme imkânı sağlamıştır. Bu özgürlük içinde aklını ve iradesini iyi veya kötü yönde kullanarak iman ve güzel ameller veya inkâr ve isyan ile hayat ve ölüm sınavını kazananlar da kaybedenler de olmuştur ve bundan sonra da olacaktır.

Dünya sınavında başarı veya başarısızlık, insanın ancak aklını iyi yolda kullanmasına, Kur'an ve Sünnet'e uyabilmesine bağlıdır. İnsan, aklını kullanmadan Kur'an'ın rehberliğinden yararlanamaz. Hz. Peygamber'in sünnetine müracaat etmeden de Kur'an'ı tam anlayıp uygulamaya koyamaz. Bu itibarla İslâm'ın bu iki temel kaynağını iyi anlamak ve hükümlerini uygulamaya koymak gerekir. Yüce Allah, Kur'an'ın iyi anlaşılmasını, kendisine ve Peygamberine itaat edilmesini istemektedir. İşte elinizdeki bu kitap, dünya sınavını kazanabilmek için bize rehber olarak gönderilen Allah kelâmı Kur'an'ı anlamaya yönelik bir gayretin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Kur'an, insanlara gönderilmiştir, onu anlayacak ve hükümlerini uygulayacak olanlar da insanlardır. Kur'an'ı anlamanın ön şartı olarak akli kullanmak, Kur'an'ın

Allah sözü olduğunu, Kur'an'ın anlaşılсын, öğüt alınsın ve hükümleri uygulansın diye gönderildiğini kabul etmek ve Hz. Peygamber'in Kur'an'ı açıklamasından yararlanmak ve bu konuda gereken çabayı göstermek gerekir. Biz de böyle yapmaya çalıştık.

Âyetleri anlarken önce sözcükleri, sonra bu sözcüklerin oluşturduğu cümleleri tahlil ettik. Sözcük ve cümlelerin tahlilinde çeşitli lugat ve tefsirlerden yararlandık. Yararlandığımız lugatların başında İbn Manzûr'un *Lisâni'l-'Arab* ve Râgıb el-İsfahânî'nin *el-Müfredât fî Garîbi'l-Kur'ân*'ı; tefsir kitaplarının başında ise Taberî'nin *el-Câmi'u'l-Beyân 'an Te'vili Âyi'l-Kur'ân*'ı, Kurtubî'nin *el-Câmi' li-Ahkâmi'l-Kur'ân*'ı, Kâdî Beyzâvî'nin *Envârü't-Tenzîl ve Esrârü't-Te'vîl*'i, Hâzîn'in *Lübâbü't-Te'vîl fî Me'âni't-Tenzîl*'i, Neseî'nin *Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl*'i, Hamdi Yazır'ın *Hak Dini Kur'an Dili* isimli eseri gelmektedir. Hadisler, çoğunlukla Buhârî ve Müslim'in *el-Câmi'u's-Sahîh*; Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce'nin *es-Sünen* adlı eserlerinden alınmıştır.

Seçilen âyetler ağırlıklı olarak insanın özel, aile ve toplum hayatı; kişinin Rab-bine, Peygamberine, dinine, kendisine, ailesine ve insanlara karşı görevleriyle ilgilidir. Çalışmamızda 40 âyetin yorumu amaçlanmıştır ancak ilgisi nedeniyle iki yerde 3, sekiz yerde 2 âyet birlikte ele alınmıştır. Böylece yorumlanan âyet sayısı 52 olmuştur. Bu âyetlerin yorumunda 750 küsur âyete ve 350 küsur hadise yer verilmiş, 1660 küsur âyet ve 140 küsur hadise de referans yapılmıştır.

Elinizdeki eserde yorumlanan âyetlerin birkaçı hariç diğerleri "Bir Ayet Bir Yorum" başlığıyla *Diyanet Aylık Dergi*'de yayımlanmıştır.

Başarı ancak Allah'ın yardımıyla mümkündür.

İsmail Karagöz
Ankara, 2004

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	VII
1. Kur'an Evrensel Bir Rehberdir, İnsanları En Doğru Yola İletir	1
2. Kur'an Müminler İçin Şifa ve Rahmettir.....	11
3. Dini Öğrenme, Anlama ve Anlatma Görevi.....	25
4. Yönetici Olmanın Sorumluluğu	35
5. Allah'ın İsim ve Sıfatları.....	44
6. Mümin Olabilmek İçin	58
7. Allah İçin Kıyam Edip Divan Durabilmek	73
8. Kur'an'da Beş Vakit Namaz.....	84
9. Namaz İnsanı Haramlardan Alıkoyar	91
10. Şefkat ve Rahmet Peygamberi	98
11. Zina ve Nikâh	105
12. Camilere Saygı.....	113
13. Allah'ı, Peygamberi ve Müminleri İncitenler.....	128
14. Günahlar, Yeryüzünün Fesadına ve İlahî Cezaya Sebep Olur	138
15. Sosyal İlişkiler Açısından Görev ve Sorumluluk.....	149
16. Fert ve Toplumun Güven ve Huzuru İçin	163
17. Okunan Kur'an'ı Dinlemek İlahî Bir Emirdir	175
18. Peygamberimiz ile Biat Eden Kadınlar	183
19. Hesaba Çekileceğimizin Bilincinde Olabilmek.....	195

20. İnkâra Götüren Söz, Eylem ve Davranışlar.....	201
21. İmana Zulüm Karıştırmamak.....	212
22. Kötülükler Karşısında Utanma Duygusu ve Allah İnancı	219
23. İşleri ve Görevleri En Güzel Biçimde Yapmak	233
24. İşleri ve Görevleri Ehline Verebilmek, Adil ve Doğru Karar Alabilmek.....	241
25. Tüketim Çılgınlığı: İsrâf	251
26. Kur'an'ın Temiz Toplum İçin Gerekli Olan On Talimatı.....	258
27. Kötü İş Yapan Cezasını, İyi İş Yapan Mükâfatını Görür	269
28. Toplumda Kötülüklerin Yayılmasını İsteyenler	283
29. Musibetler ve İlâhî İmtihan	294
30. Fert ve Toplumları Suç ve Günaha Teşvik Etmek, Suç ve Günahdır	306
31. Firdevs Cennetinin Vârisi Müminler	319
32. Ölçülü ve Dengeli Olabilmek	331
33. Kur'an ve Sünnet'ten Uzaklaşanlar.....	343
34. Ailede Güven ve Huzurun Teminatı: Sevgi ve Merhamet	350
35. Akıllı İnsanlar, Kur'an'ın Hak Olduğunu Bilirler	360
36. Dinde Zorlama Yoktur.....	371
37. Güçlü Olmak.....	380
38. İslâm Barış Dinidir.....	386
39. Cana Kıymak Büyük Günahdır.....	394
40. İrade Eğitimi, Nefis Terbiyesi, Arınma ve Ahlakı Güzelleştirme Açısından Hac İbadeti	408
Bibliyografya	417